

RÖVID HIREK

PÁRIS. Herriot francia miniszterelnök elfogadta az antiszemitizmus elleni küzdő liga meghívását, hogy a nemzetközi konferencia alkalmával rendezendő banketten az élnöki tisztséget betöltsse.

IRAK. A kormány egy rendeletet adott ki, melynek értelmében pénteken a zsidó iskolákban is tilos az oktatás, viszont szombaton kötelezi a zsidó iskolákat, hogy előadásokat tartanak. Ez az első antiszemita lépése az önálló Irak kormányának.

JERUZSÁLEM. Palesztinába a közelmúltban egy arab ifjúsági szervezet alakult. Az arab felszítgető foglalat "elnevezéssel, amely teljesen a német nemzetiszocializmus programját köpirozta le. — A kormány 50 orosz zsidó rabbinak és családjának adott beutazási engedélyt. — A Jewish Agency elhatározta, hogy Kfar Chasidimban, Kfar Jehajsiában, Kfar Béruchban, Mazzeiben, Mercháviában, Balfourban és Tel-Chadestimban gazdasági épületeket investál 11.000 font értékben. — Október hónapban 933 személy vándorolt be Palesztinába, akik közül 818-an voltak zsidók. — November közepén 45 amerikai mérnök érkezett az országba, hogy résztvegyenek az Irak Oil Company által végzett munkálatoknál. — Pelach Tikvában új bankváltást alakult, amely a közepesülési kolonizálásnak nyújt segítséget. A bank élén D. Lippner áll.

VARSÓ. Első ízben fordult elő az elmúlt héten Varsóban, hogy a lengyel diákok egyrésze állást foglalt zsidó kollégáik mellett az — antiszemitizmussal szemben. Állatokat küldtek a kormányparthoz, amelyben álltak az antiszemita hecc-propaganda ellen. — A lengyel hadgyógyintézetben rendeltérek a kaszárnyákban külön lemezt rendeznek be a zsidó katonák számára, hol a mindennapi istentiszteleteket végezhetik.

RIÓ. A lubowici rabbi jeshivája bezárított pénzhiány folytán. — Lettország egyelven zsidó mezőgazdasági fősokolja kénytelen volt a kaptul bezárni, mert az állam megvonta tőle az eddig nyújtott szubvenciót. A fősokola tanári kara a jövőben esli tanfolyamokat rendez.

CSEERNOVIC. Az elmúlt héten egy 12 éves genialis zsidó festőművésznek, Boros Mórának, nyílt meg képművészete. Képeit nagyon dicsérik.

BRISZK. Briszkben (Lengyelország) egy benzintartály exploziója folytán felrobbant a vasúton álló bunninnel tölölt ciszterna, melynek reteneles erjeje két zsidó munkást ölt meg.

Faosztás a Mizrachiban. A nagyváradi mizrachi keretében működő Poale Mizrachi már évek óta egyik legnemesebb hivatalának tartotta a zsidó munkanélküliek segélyezését. — Eltekintve, hogy havonként állandó segélyt juttat az álláskereső zsidó munkásoknak, a bekövetkező hideg tél előtt elhatározta egy nagyobb mennyiségű fát kiosztani, hogy ily módon is könnyítsen a munkanélküliek nyomorgó családjain. Az elmúlt héten eszközölte az első ilyen fat kiosztását a Poale Mizrachi és több mint 100 méter fát jutaltott így a nyomorgók helyzetének könnyítésére.

Művészeti perzsaszövegek, szövött gobelinek, külföldi fonalak

Schulhof Emilné

„Orient” Szövőművészeti iskola
Oradea, Str. Episcopul Clorogari No. 17.
Videki rendelések utánvétel gyorsan és pontosan eszközöltnének.

Weinberger

ORADEA, Str. Millerand 9.

Hasznos tudni, hogy Schmidthauer

természetes **Ismándi** keserűvíze a gyomor és bélbetegék páratlan gyógyvize Utasítás minden palackhoz mellékelve! **Kapható mindenütt!**

MOZI

Városi Színház Mozgó

Péntek 3, 5, 7, 9 órákor: „Pinty és Ponty” az idegen legióban. Két órák kacagás. — Szombat, vasárnap és hétfő: „Pinty és Ponty”

Primăria Municipiului Oradea, Serviciul Economic. No. ad 37968/1932.

Publicațiune

Din scopul aprovizionării cu registre și imprimante necesare pentru serviciile Primăriei și Uzinei orașenești pe anul 1933 se publică concurs de oferte pentru contractarea furnizării prin bună învoială conform normelor generale pentru modul tratării prin bună învoială învucinate de legea contabilității publice publicate în Monitorul Oficial No. 127 din 4 Iunie 1931 din care scop termenul pentru înaintarea ofertei se fixează pe ziua de 21 Decembrie a. c. orele 12 a. m. când ofertanții vor depune ofertele închise și sigilate la mâna Președintelui Comisiei de licitații.

Ofertele se vor prezenta în biroul serviciului economic al Primăriei etaj I, camera 29.

Conținutul de furnizare și caietul de sarcini se pot cunoaște la Serviciul Economic al Primăriei și pe tabela de afișare de la intrare în edificiul Primăriei.

Oradea, la 8 Decembrie 1932.

p. Primar: A. Crăciun. Secretar General: Dr. Voștinar.

Férfikalapok

a legújabb formákban rendkívül olcsó árban kaphatók Zöldfa-u. 21.

HELLER és DEUTSCH

BORSALINO kalapok nagy választékban a legdivatosabb formákban

Rádió

olcsó és jó **Félárban!** Hálózati gép 5+1 lámpás hangszóróval 3000 lei. Telepes gép 3 lámpás 1950 lei. Mind a két gép hosszú és közép hullámra dolgozik.

Rajz Antal

Telefon 5-12 Strada Alexandri (Teleki-utca) 2.

Fajborok

Asztali borok **jutányos árban kaphatók Szacsvay-u. 2. sz. a. (Str. Cuza Voda) pincében.**

Takarításra

festék, lack- és kefeárut valamint a világhírű „Express” poloskairót és „Express” Magasfényt, mely butorát újja varázsolja; legolcsóbban csak **STERN.S. ENDRE** kefégyáros és festékgyáros kereskedőnél szerezhethet be ORADEA Strada Nicolae Iorga (Zöldfa-ucca) 10 Telefon 378

ZSIDÓ HUMOR ÉS TÖRTÉNETEK NAGYJAINKRÓL

Rossz utra tévedt?

A worki rabbi Jizchaknak kétségbeesetten panaszkodott egy szegény özvegy aszszonyra, hogy néhány kereskedő, akinél a férje dolgozott, nem fizették ki járandóságát és könyörtelenül nyomorba lasztították. Mikor a kereskedők megjelentek a rabbi parancsára és meglátták az aszszonyt, kőrúsbba kiabálták: — Ne hallgass rabbi, erre a rossz aszszonyra. Három éve halt meg az ura és azóta csak hazugságokkal vezeti félre adósait... — Milyen szegény lehetett, — mondta rá a rabbi, — ha rossz utra kellett tévednie!

A mádi gaon.

A mádi gaon előbb Telegden, majd Brezován működött. Utóbbi helyen mondotta: Mádon van a legjobb rabbiságom. Telegden volt jó lakás, de füstölt a kémény. Brezován nem füstölt a kémény, de belesett az eső a háztetőn át. Mádon a legjobb, itt füstöl is, meg beesik is.

Krakóból jött egy lengyel-zsidó és a templomba látták, hogy modern kis talizban imádkozik. Mire a mádi gaon így szólt hozzá: Nem értem, hiszen Krakóban foglalkoznak a Chosen Mispottal és ehhez tartozik Hovo Mecio talimudrakusa, ennek a kezdete pedig így szól: „Snájim ochzin be-tallisiz” ketten fognak egy talizt — tehát világos, hogy egy talizsnak olyanok kell lennie, hogy legalább ketten foghassák, az Ön talizsa azonban még egynek is kevés...

A pontatlanság.

Ujságolvasás közben azt modja Reb Smiel a feleségének: — Itt olvasom, hogy egy földbirtokos megírta az Ujságnak, hogy csüörtörtökön délután 3 órákor a Köröshidon főbe fogja löni magát, mire detektívek mennek ki, három óra hosszat vártak rá, de ő nem jött. Látod, — feleli megvételssel az aszszony — ilyen pontatlanok a férfiak.

A jó inkasszó.

— Jó napot, Reb Jichok, hogy megy magának? — Ne kérdezze. Az üzlet egyáltalán nem megy. — Na és az inkasszó? — Arra nem panaszkodhatom. Ma is legalább huszan voltak nálam inkasszálni.

Mi a legjobb mesterség?

Egy chasszid rabbitól kérdezte egy ízben egyik hive, hogy milyen foglalkozást válasszon magának. — Légy pék, — mondta a rabbi — mert akkor minden nap meg lesz a házádban a szükséges kenyér. — Igen, igen, de mi történik, ha nem lesz pénzem lisztre? — Ha nem lesz pénz lisztre, akkor már nem leszél pék, — mondta erre szelletes fordulattal a rabbi.

uj dumpingárakban!

Liba 1935 január hó 1-ig az országban legolcsóbban megállapított árak szerint, a nagyváradi ort. rabbinátus chechserjével ellátott és az egész országban elismerést kérédmelt szállításiamat a legpontosabban eszközölöm. Friedmann Sámuel, Oradea Str. Cuza Voda 6. Flók: Str. General Moșoiu 3.

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: ORADEA Strada Iosif Vulcan No. 4.

ZSIDÓ HETILAP Főszerkesztő: WASSERSTROM SANDOR Felelős szerkesztő: LEITNER ZOLTÁN

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Egész évre hitközségeknek* és vállalatoknak 500 Lei, magánosokak 250 Lei, félévre 150 Lei, negyedévre 65 Lei. Külföldön: 2 Dollár, Ke. 75, P. 15, S. 19, Dinar 120.

Hova szavazzunk!

Csak most az egyszer polgártárs! Azután remélhetőleg csend és nyugalom lesz. Csak még most vasárnap jöjj el zsidó testvér! — hitközséghez és add le szavazatod. Zsidó Testvér! Tudjuk, hogy a mindennapi élet ezernyi gondja-baja nem enged, hogy állandóan a hitközségi ügyekkel foglalkozz. Atengedel azoknak, akik szenvedélyből, vagy meggyőződésből, a közelet való rájogásból sokszor existenciájuk rőtására foglalkoznak állandóan a köz ügyekkel. Tudjuk zsidó testvér, hogy a legnagyobb tábor a közönyösöké. Ők vannak többségben, ők a hangtalanok, a csendesek, a mindenbe belelőzők. Szomorú, de való, hogy a mi belső életünkben is harci kedvű táborok állanak egymással szemben. Hol élnek harcra, hol személyek. Sokszor az üzenettség, de gyakran a rövidlátás vezeti egymással szembe testvért a testvér ellen. A mi udvarosi felhívásunk nem szól azoknak, akik a mi pártunkon vannak. Nem szól csak azoknak, akik ismerik a dolgok indító rugóit és tudják, hogy hova kell lendüdjék szavazatukat. Nekik legfeljebb csak annyit vessünk emlékeztetőbe, hogy december 25-én vasárnap reggel 9 órákor jöjjenek el a hitközségi terembe szavazatukat leadni.

De nem szól felhívó szavazatunk azoknak, akik úgy vélik, hogy egy demagóg tábor hozza jelszavainak mákonyával átitatottan, fogják más utra terelni a hitközség ügyeit. Minden szavak rágalom és rosszindulat, minden tetűk ofelő vezet, hogy ők kerüljenek az élre, mert a hitközség, soknál meg az üzlet, ezt kívánja. Bizonyos, hogy az őket hajító motorikus erő arra készült majd a rágalmozók és rosszindulatok táborát, hogy minden elkövessenek, hogy diavall orassanak. Nem elvekkel indultak a harcra, hanem hazug demagógiával és arra építvén fel kártyavárukat, hogy tetszős jelszavak meg szédültek majd a józan zsidó közvéleményt. Jelenlegi felhívásunk szól főképpen azoknak, akik nemtörődomséggel és közönytől haladnak el a zsidó közérdek magasabb parancsai mellett. Akik a közöny kényelmes palástjába burkolózva, járnak közönlünk, nem névén se jobbra, se balra. Ezeknek szól felhívásunk. Mit kérünk? Csak egy fél órát, amit meg kell tegyennek a közér, meg kell tegyennek a hitközségi béke érdekében. Csak egy fél órát szenteljenek egyszer három évben a váradai nagy hitközség jövője érdekében. Egy fél órát, amelyet arra kell felhasználni, hogy eljőjenek a hitközséghez és leadják szavazatukat.

És ha eljőttek, akkor rövid mőtegetés után tudni fogják, hogy kikre adják le szavazatukat. Kikre? Akik nem hozug demagóg jelszavakkal, nem légből kapott ígérgetésekkel, nem rágalmozó hadjáratokkal és nem rosszindulatú öns érdekkel akarják kivonni a maguk al-igazát. Nem a tolljostólada jogot megkapni akarók, nem a hitközségen élőkön szándékozó, nem a bételek konca morakodni fogók, ellenzéki pártjához kell csatlakozniok, hanem azokhoz, akik 15 év konstruktív munkájával mutatták meg, hogy tudnak lenni a zsidó közösség érdekében. Könyvü ellenük hangulatot teremteni, mert segít az ellenzéknek a rossz gazdasági helyzet. Mert ha valami nem ment oly egyszerűen, annak egyealú és kizárólag a nagy nyomorúság az oka és nem az üzenetlen jókorlaton mulott, amely arra ösztönölte mindazokat, akik eddig az élen állottak, hogy minden lehetőséget elkövessenek a hitközség java és boldogulása érdekében.

Csak most még az egyszer zsidó testvér! Jöjj el vasárnap és szavazz! Szavazz azokra, akik eddig is konstruktív munkával bizonyították teletközségüket. Szavazz a hivatalos listára és nem azokra, akik önzéssel és hazugságokkal akarják előlmi nem listá cöljüket. Hidd el zsidó testvér, soha nem tetél igazságosabb cselekedett mint most, amikor teszavazol az egyedül létező listára embe- rekre, akik a hitközségi listára fognak harcra menni. Nem baj a testvérharc sem néha, csak egy fontos: győzőn az igazság és csak akkor győz, ha a hitközségi listára fog fényes győzelmet kivívni!

Békét a hitközségben

A december 25-iki hitközségi képviselőtestületi választások ügyében gyűlést tartott egy magát „ellenzéknek” nevezett frakció. Ezen a gyűlésen támadások hangzottak el. Még olyanok is támadták a hitközség eddigi vezetőséjét, akik maguk is benne vannak és felelősök a hitközség ügymenetért.

Most azt várják azok, akik különböző örömmel szíjják mindenkor a visszavonást és az ellenzék mérges kigyóját mindenkor kedvelve melengélik keblükön; igen, ezek most azt várják, hogy mi is harcot hirdessünk, hogy rágalmozunk, hogy verjük félre a nagyharangot.

De nem! Mi most ismét csak békét hirdetünk, mert békét akarunk! Igen, mi békét és nyugalmat akarunk a hitközségben. A hitközségnek vannak céljai, melyek a mi céljainkkal egyeznek. A nagyváradi ortodox hitközség olyan vára a zsidó életnek, olyan kitépelt fedezéke az intakt tradíciók hitéletnek, hogy ahaz önző céllal nyulni nem szabad és nem is lehet. Szentségtörő kez az, mely nem tiszta intenciókat akar érvényrehozni juttatni a hitközség életében.

A hitközség falainak csak az adhat szilárd bázist, ha az összelátás és békés munka malterával építjük azt minél magasabbra, hogy a hitközség és létező zsidó élet zászlaját lengesse ormán a szél. És ha szentségtörő kezek belső visszavonás,

Csak most még az egyszer zsidó testvér! Jöjj el vasárnap és szavazz! Szavazz azokra, akik eddig is konstruktív munkával bizonyították teletközségüket. Szavazz a hivatalos listára és nem azokra, akik önzéssel és hazugságokkal akarják előlmi nem listá cöljüket. Hidd el zsidó testvér, soha nem tetél igazságosabb cselekedett mint most, amikor teszavazol az egyedül létező listára embe- rekre, akik a hitközségi listára fognak harcra menni. Nem baj a testvérharc sem néha, csak egy fontos: győzőn az igazság és csak akkor győz, ha a hitközségi listára fog fényes győzelmet kivívni!

Békét a hitközségben

A december 25-iki hitközségi képviselőtestületi választások ügyében gyűlést tartott egy magát „ellenzéknek” nevezett frakció. Ezen a gyűlésen támadások hangzottak el. Még olyanok is támadták a hitközség eddigi vezetőséjét, akik maguk is benne vannak és felelősök a hitközség ügymenetért.

Most azt várják azok, akik különböző örömmel szíjják mindenkor a visszavonást és az ellenzék mérges kigyóját mindenkor kedvelve melengélik keblükön; igen, ezek most azt várják, hogy mi is harcot hirdessünk, hogy rágalmozunk, hogy verjük félre a nagyharangot.

De nem! Mi most ismét csak békét hirdetünk, mert békét akarunk! Igen, mi békét és nyugalmat akarunk a hitközségben. A hitközségnek vannak céljai, melyek a mi céljainkkal egyeznek. A nagyváradi ortodox hitközség olyan vára a zsidó életnek, olyan kitépelt fedezéke az intakt tradíciók hitéletnek, hogy ahaz önző céllal nyulni nem szabad és nem is lehet. Szentségtörő kez az, mely nem tiszta intenciókat akar érvényrehozni juttatni a hitközség életében.

A hitközség falainak csak az adhat szilárd bázist, ha az összelátás és békés munka malterával építjük azt minél magasabbra, hogy a hitközség és létező zsidó élet zászlaját lengesse ormán a szél. És ha szentségtörő kezek belső visszavonás,

A mi programunk!

- 1. A nagyhangú szólamokat átengedjük az ellenzéknek. Ők ígérhetnek, amit akarnak, mert hiszen felelőtlenül lesznek. És reméljük, hogy nem is lesz nekiknek a megvalósításhoz jutni, mert hiszen meg kell bukniok és az igazság kell győzzön. Bizonyos és felelősségünk tudatában állítjuk, hogyha az ugynevezett „ellenzék” kerülne be, akkor a gabella jellemződnék és minden teher megfőbbbszörződne. Igy szokott ez minden hangos ígérgetés után lenni. Ellenben mi azt mondjuk, tudatában felelősségünknek: 2. Háromtagu direktórium veszi majd át a hitközségi gazdasági ügyek vezetését. Ezek gondoskodnak a fellemlen leépítések elővárosáról. Ezek foglalkoznak oly intézkedésekkel hozni, amelyeket a gazdasági viszonyok megenegednek. 3. Összhangba hozni a közveletl és közvetlen adók által egyes teljesítményeket, olyformán, hogy az mindenkor kilünnék az illető adó törzslapjáról. 4. A zsidó intézmények erősebb szubvencionálása. A vallásos, kulturális és szociális intézmények megerősítése. A munka és békes megértés jegyében indulunk a harcra s bizonyos, hogy győzni fogunk.

Mielőtt ruhaszükségletét beszerezné, bizalommal keresse fel
CZITROM URISZABÓSÁGÁT
 General Mosoia, Kort-uca 2 alatt, ahol a legszebb kivitelben előrendül

öltönyöket, felöltöket és téli kabátokat már 2600 leleiért készit
 Minden munka CZITROM DEZSŐ vezetése mellett készül.
 (A volt Szent László-terti Czitrom-cég tulajdonosa)

A „Népünk“ a támadások pergőtüzében

Sok dolog nehéz ezen a világon. Nagyon nehéz ma pénzt keresni, nagyon nehéz ma existenciát fenntartani, nagyon nehéz a közéletben bizalmat és szeretetet kiérdemelni, de mindennél nehezebb ezen a világon egy zsidó lapot szerkeszteni. A lap-szerkesztés különben is elég ördögös mesterség. Nem a technikai részt gondoljuk, mert hiszen az nem valami csodamunka. De úgy írni és oly irányt adni a lapnak, hogy soha senki meg ne bántódjék, ez valami olyantéle művészet, mint drótkötélen táncolni és nem leessni. Nos, a »Népünk« szerkesztői, nem is akarják azt, hogy mindenki meglegyen elégedve a lappal. Lehetnének mi is, egy baromicvoh kalendárium, egy jászélt tábla pótló, egy minden, mindenkor tőmjénező »közszereget« langyos vízben vígan lubickáló hetilapocskó. Olyan organum, amely mindenről, mindenkor csak jól ír. Olyan hetilapocskó, amely a gazdagok gyermekeinek harmadik elemista érettség vizsgájáról egy hasábot írógóvalna.

Vannak lapok, amelyek ezt tűzik ki célul és bár izetlennék, szintelennék, üresek és laposak, — a közvélemény szereti őket, mert olyanok, mint a tömegjelés. Olyan mint a nagyáruházak tömegjelésére készült árucikkek.

A »Népünk« megjelenése első pillanattól kezdve nem azt a célt tűzte maga elé, hogy egy mindenkinek tetsző »szépirodalmi és társadalmi folyóirat« legyen. Egy kis langyos víz, amelyben a szellemi lábfürdőt ki-ki megveheti magának minden pénteken délután.

Nem! A mi célunk törhetlenül egy bizonyos politikai irányvonal, amelyről el nem térünk, egy pillanatra meg nem tántorodunk. Egy mindent megmondó önzertessé harcos organum, amely a zsidó nép kisebbségi jogokért száll síkra politikailag. Egy olyan lap, amely minden igaz ügyet támogat, amely mindenkor csak az igazságot keresi. S ahogy az igazságos bíró nem gondolhat arra ítélethozatal közben, hogy vajjon mit fog szólni másnap az elítélt pereskedő, úgy mi sem lehetünk mindég tekintettel az apró kis önds érdekkekre és kikk rendszerek törpe védelmi vonalára. Természetesen ezek után érthető, ha politikai ellenlábasi vagyunk Hegedűs Nándor képviselő urnak. Aki a maga nőjátékát fújja, és a miénkre ráfogja, hogy fals. Majd igazol bennünket a jövő, erről szilárdan megvagyunk győződve. Meg hiába igyekeznek husánggal kezükben azok támadni lapunk felelős szerkesztőjét, akik csak kárára vannak a zsidó közéletnek. Természetesen nekik jobban esne, ha csak dicsőrejt hangzama el róluk. De ha csak gácsot érdemelnek. S így a többi is. Aki azt kívánna, hogy ilyenkor választások táján, minden ember személyi ambícióját aláámasszuk. Hogy szálljunk síkra minden emberért, aki évekig csak ideges gyűlölettel nézett reánk. Most kezdik érezni, hogy mit jelent egy

lap, amelynek van hangja, amelyet tízezrek olvasnak hetenként szerette Erdélyben. Amig nincs rá szükség, addig lekicsinylik, de amikor úgy érzik, hogy cirkulusaik zavarja, akkor saját börtönük érzik, hogy mit jelent a nyomtatott betű hatalma. Mi érezzük és tudjuk, hogy a gácsvetők, a kritizálók, a pulykakakások módjára berzenkedők ellenére is, milyen missziót teljesítünk évek óta. Mi tudjuk, milyen harcot vívtunk a központi iroda konszolidációja érdekében, mi tudjuk, hogy mennyit részkiroztuk személyes szabadságunkat, amikpr élesen támadtuk az antiszemitizmust. És ebben tárgyilagosaok voltunk mindenkor. A bukaresti antiszemitizmust épen úgy, mint a Budapestit.

És ez a szabad hang, ez az oportunitástól mentes bátor fellépés természetesen kihatással van a lapunk szerkesztőinek megítélésénél is. Rendszerint összetévesztik a lapot lapszerkesztővel. Amiórt a lap harcol a lap agresszív, azért még nem szabad elítélni a szerkesztőket. És ime mit látunk most? A hitközségi választások előtt, a harc hevében, azt tették az »ellenzékiek«, hogy szerkesztőnkön keresztül igyekeztek bántani a lapot és a lapon keresztül a szerkesztőket. Természetesen fáj nekik, hogy míg ők két-háromszáz ember előtt beszélnek, addig mi egyszerre ezrekhez szólunk és hangunk megafon nélkül is messzire hangzik.

Talán lapunk és főképpen főszerkesztőnk ellenségei úgy vélik, hogy most van az ideje annak, hogy koncentrikus támadásuk minden erejével lebunkozzák. Mert egy érzik, hogy évtizedes munkájával, amelyet a zsidó közért fejtett ki a különböző fórumokon, sokkalta tulszárnyalta azt a munkát, amelyet ők vélték kifejejteni. Amiórt a cionistamizrachista fronton, amiért az országos Zsidó Párt életében, meg a városiában, amiért a váradi hitközségben és az országos orthodoxia kérdésében mindenkor hallatta szavát, pénzt, időt, fáradságot nem kímélve, azért itt az ideje annak, hogy elnémissák. És olyanok, akik legfeljebb egy rossz vicc erejéig erőltették meg magukat a zsidó köz érdekében, akik bohóckodással érnek el pillanatnyi sikert, azok jönnek most és ezt a minden energiát és erőt kifejtő nagy évtizedes munkát akarják sárral megbobálni, mert a zsidó asztalhoz akarnak jutni. E cél érdekében nem elég nekik semmi és nem szent elöttük semmi. Megdobálnak sárral bennünket és minden rosszat mondanak lapunkra és lapunk főszerkesztőjére.

De mi hiszünk és bízunk az igazságban. Hiszünk azt, hogy az igaz győzni. És ha azok nem is szeretik lapunkat, akiknek minden célja a zavarosban való halászás, akik mint a vakondok, nem bírják ki a nyilvánosság valkító világosságát, akiknek van sok takargatni valójuk, azok nagyon szeretnék, ha mi elnémmünk.

Beszéllük talán a sokat hangoztatott hitközségi szubvencióról, amellyel operálnak ellenünk?
 — Megmondjuk az igazat! Igen kapunk évi általányt. Igen kapunk, épen úgy, mint a Nagyvárad és a Nagyvárad Napló, Friss Ujság, vagy a román lapok. (Gazeta de Vest. Ecoul. Avantul stb.) és mint ilyen sok időszaki lap. Anyihoz pedig van jogunk Isten és ember előtt, hogy zsidó lap létünkre, mely mindenkor a zsidó közönség érdekében harcol, amelynek heti 10.000—12.000 Lei rezsije van és sokszor 2000 Lei sem folyik be, igen nekünk jogunk van annyit lenni és kapni, mint bármelyik idegen lapnak.

Ez az igazság és aki mást mond, az hazudik!

De nem fogunk elnémmülni! Élni fogunk, mert jogunk van élni és mert van hivatásunk. Élni kell a Népünknek, mert hallatlanul fontos missziót teljesít. Erre tanubizonyosság elűztelünk ezreinek táborá, akik becsülnék, szeretnek és tisztelnek bennünket. Ez ad erőt a további küzdelemhez. Ez ad kitartást és mi un dorrall letisztogatjuk tógánkról, az uccáról rájafőccsenő sárat és megvünk tovább a magunk utján. A becsület utján járunk és ez biztos talajt ad lábunk alá. Ahogy eddig jártunk, — helyes volt az ut. Azon haladunk tovább. Mert a karácson halad — és a kulják ugathalnak.

A »Népünk« harcolni fog kitartóan, áldozattal, megadással, lekessen a zsidó közösség érdekében és bizonyos, hogy a végső győzelem a miénk lesz!

Minden hitközségi tag, aki a Hivatalos listára szavaz, hozzájárul a zsidóság kiépítéséhez, fenntartásához és intézményes biztosításához.

Az Egyesült Államok új elnökének viszonya a cionizmushoz

Roosevelt üzenete az amerikai cionistáknak

Franklin D. Roosevelt, az amerikai Egyesült Államok 32-ik elnöke 50 éves s távoli rokona a híres Roosevelt elnöknek, aki republikánus párt volt. A világháborúban tengerészeti miniszter volt. 1920-ban áldozata lett a késői gyermekparalízisnek (a Heine-Medina betegség), mely idő óta mindkét lábán nyomorék s csak munkák segítségével tud járni. Ennek dacára azonban kitűnő autós s nagyszerű uszó. Az új elnököt erős akarata egyének tartják, nem egészen kirkristályosodott ideológiával. Ellenlésegei ezért »gramofonnak« nevezik, aki minden lemezen tud játszani.

Roosevelt elnök öszinte zsidóbarát. Midőn annak idején az egész világ zsidóságra lillakozott a cionistaeellenes Simpson-jelenés ellen, ő is levelet intézett az amerikai zsidó tiltakozó gyűlés elnökéhez, melyben felháborodásának adott kifejezést Anglia eljárása felett, amely olyan perfidul becsapta a zsidóságot.

Rámutatott arra, hogy az 1919. évi békekonferencián a nagyhatalmak előtt tisztán állott a cél, hogy Palesztinában zsidó nemzeti otthont kell létesíteni s Anglia köteletségévé tették, hogy minden rendelkezésére álló eszközökkel köteles ennek megvalósítását előmozdítani.

Roosevelt nemrégben interjút adott egy zsidó újságról, aki elől igen szimpálikusan nyilatkozott az amerikai zsidóság szerepéről. Az amerikai zsidóság sok reményt fűz Roosevelt elnökségéhez s remélik, hogy a bevándorlást is meg fogja könnyíteni.

Egyébként a Balfour deklaráció 15-ik évfordulója alkalmából, Roosevelt a következő üzenetet küldte az amerikai cionista szervezetnek:

»A zsidó teljesítmények, a Balfour-deklaráció óta igazolták ama reményeket, miket a zsidó nemzeti otthon protezsztálásához fűzték. A palesztinai zsidó fejlődés méltatása, nemcsak adózás a zsidó alkotó erő elismerésének, hanem ezzel egyáltalán össze van kapcsolva az a megállapítás is, hogy a zsidó nép mely a Szemléletnek páratlan fejlődési hozott, az ország összlakosságának jólétét is szolgálja. Magam, személyesen mindig a legmélyebb szimpátiával fogom Palesztina fejlődését kísérni.«

Egy kis visszpillantás — a jövő érdekében

Szemelvény a nagyvárad orth. zsidó hitközség múltjából

A zsidó mérlegelő nép. Kombinál, nem »nyáj nép«, hanem egyéniségek összessége, akik az élet küzdelmeiben megtanulták, hogy nem lehet kritikátlanul elfogadni mindent, amit elébe tárnak. Sőt azt is megállapíthatjuk, hogy ez a »kritikai szemlélet« sokszor túlleng és bizonyos szempontból a nyugodt fejlődés irányvonalának akadályozója is. Hálás nép sem vagyunk, mert már Mózes is megmondotta, hogy kemény nyaku néppel van dolga. Pedig ő csak a pusztában vezette a népet és nem tudta, hogy egy nagy hitközségben a választások mennyire divergálnak a különböző érdekek és nézetek, s mennyire igaz mindaz, amit Ó látott és tapasztalt a pusztában vándorló őst népnél.

Mindaz ebből az aprópóbból aktuális, mert december 23-én a nagyvárad orth. zsidó hitközségben képviselőtestületi választás lesz. Sok minden megtörtént ezzel kapcsolatban, de engedjessék meg nekünk ezuttal ismét, hogy a »kemény nyaknak« nek egyet, s mást elmondjunk, aminek feltétlen hasznát vehetik, amikor az urnák elé járulnak.

Igy el kell mondjuk, hogy léves feljóság az, hogy a nagyvárad orthodoxyia fejlődésében lefelé menő tendencia mutatkozik. Ez nemcsak hogy nem igaz, hanem éppen az ellenkezője a valóság. Aki figyelmesen olvassa a régi analéseket, az konstatalhatja, hogy a régihez képest most a hitközség minden tekintetben egy tökéletesedett instrumentum, amelyet vezetni, kezelni éppen oly nehéz, mint amilyen háláttan feladat.

Mi volt például a hitközségben 20 évvel ezelőtt, közvetlenül a világháború kitörése előtt, sőt a háború alatt is. Egy kis intézmény, amely 30—40 alkalmazottjával vegetál, amelyet 30—40 évig azelőtt egy-egy ember diklatórikus imperatívizmusa vezetett. Amíg a templomtól házáig ment, vagy üzletétől a bankig, addig referált neki a jegyző és ekkor intézkedett, ha éppen kellett. A hivatalos apparátus pedig palópáloskodással, könyvelés nélkül, régi patríarchális módon kezelte a hitközség vagyonyát. Egy hatalmas ingatlan komplexum rendkívül értékes telekrészeit, érdekelte vezetői tagok vették meg és az ciszámo-

lás ma sem tűnik ki a könyvekből. 1913-ban 700.000 aranykorona adóssága volt a hitközségnek, amely ma 25 millió leinek felel meg. Pedig akkor az intézmények egész sora hiányzott, amelyet ma szubvencionál a hitközség. Hol volt akkor a Hirsch Neorim, ahol 250—500 gyerek tanult? Hol volt a Jeszode-Halora 5 osztályos magasabb vallásos kvalifikációt nyújtó iskolája? Hol volt a leány- és fiúiskola mai tökéletessége? Hol volt a modern vágóhid? Hol volt az árvaotthon? Hol volt a rabbiak? És még számos más vallásos és szociális intézmény, (kórház, kishitbank, idegen jesivák, szentföldi sít), amelyet évek során át nehéz milliókkal szubvencionál a hitközség és támogat ma is? Kis greizerrel volt a mai üzemen képest és a hitélet is csak erösödött azóta minden vonalon. Alandó nagy percentuális deficit volt a büdzsében, pedig akkor nyoma sem volt a mai világpusztító krízisek és klegyensúlyozott életet éltek ebben a nagy városban. Hogy példává is éljünk, 1916-ban, tehát akkor, amikor a legnagyobb konjunktúra volt és már elő 6 évében a hitközség költségége egy csomó ingatlan üzemének adott el a hitközség tulajdonából, a hitközség budgetje 30%-os deficitel zárult, anélkül, hogy a horribilis adósságból egy banit is fizettek volna. Hol volt akkor a szigorú könyvelés,

hol volt a parlamentárizmus, amely ma ellenőrzésével feltétlenül fungáló szerve a zsidó közéletnek? Ma gazdálkodás folyik ebben a nagy üzemben és nem tessék-lássék elintézés, amely akkoriban divott.

És mily érdekes mégis! Hogy azok, akik jól emlékeznek erre a »békebeli« gazdálkodásra és vezetőségi tagok voltak általában ezen regiemekben, azok merik kritizálni a mai hitközségi vezetést és azt mondják, hogy nem ment minden rendjén. Azt meri mondani egyik demagóg, hogy az a három millió lei adósság is, amely fennáll, eliminálható lett volna. Természetesen, ha ő áll az élen. Mert ezt ne feledjük el. Mindenki honnol, aki úgy érzi, hogy talpszájlójában hordja azt a bizonyos marsallbotot. Ha pedig előveszi, akkor kiderül, hogy nem marsallbot, hanem kovederesűl és semmi egyéb.

Pontos és mérlegelő minden egyes választás előtt az a körülmény is, hogy nem az a fontos, hogy valaki bolittal, vagy szélszélyes üzletelekkel mikor és mennyit keresett. Az »ejser« fogalma még nem jelent el, hogy az egyuttal jelentős közéleti tényező. Amiórt még valaki a saját ügyeit különben kezeli, még nem bizonyos, hogy oane benne kollektio érzés, hogy tud-e időt, pénzt áldozni a közéletre. Sokszor a »jó családapa, a kifőnt kereskedő« egy hasznavehetetlen közéleti »lényező«. Bátran merjük állítani, hogy csak az az ember tud alkotni értékeset és maradandót a

NEUMANN M. Bémer-tér
 férfi-, fiu- és leányka ruhái
legolcsóbbak és legjobb!
 Külön mértékutáni osztály!

A titokzatos kő

Ezaballsztikus legenda — Luria életéből.

Luriának, a nagy rabbinak volt egy meghitt tanítványa, aki ott lakott mestere házában és bejáratos volt a legtitkosabb dolgozószobába is. Ez az ifju egy napon, a rabbi távollétében a háznak egy olyan helyiségébe lévedt, ahol azelőtt sohasem járt.

A szoba teljesen üres volt és kopár, csak az egyik sarkában magasodott valami emelvény; az emelvényen üvegborra áll, a bura alatt pedig, amennyire a félhomályban ki lehetett venni, valami csillogó kődarab, hasonló azokhoz a községesebb ékkövekhez, amelyeket lengyel urak az övükön viselni szoktak. Az ifju körülhézett. A szobában nem volt semmi más. Ugy rémlett, az egész helyiségnek csak az a rendeltetése, hogy ezt a követ őrizze. Miért?

Ekkor lépelek hallatszóltak és megjött a rabbi. Mikor az ifju ebben a szobában találla, kedvetlen lett és szóvalan. Olyan volt, mint aki tudja, hogy sor kerül arra, amit nem szeret, ami elől szeretne kitérni, de elhárítani nem tudja. Mikor a fiatal ember faggatni kezdte, mit jelentsen a rejtélyes kő, végre megszólalt:

— Tudtam, hogy megtalálok egy napot... De hiába találtam meg. Mert nem a kőnek még nem veheted, még nem vehetjük hasznát. Még nem jött el az ideje. És Isten úgy akarja, hogy várjunk, míg egyszer sor kerül rá.

— Miért, hát micsoda kő ez? — kérdezte a tanítvány csodálkozva, mert eleinte

azt hitte, hogy valami családi ereklyét őriz a rabbi.

— Ez a kő, fiam, — mondta Luria halkán, odavonva magához az ifjut — ez a kő meg tudja változtatni a világot. Mert amely percben a követ, így — ebben az irányban — megforgatod, láthatóvá lesz előléd és mindenki előtt, amit most nem látsz: hogy milyen a világ tulajdonképpen. Nem érted? Abban a pillanatban mindenki olyan lesz, amilyen igazán, amilyen belüli — és minden ember olyan állapotban és olyan köntösbén jelenik meg előléd, amilyent megérdemel... De ezt a dolgot nem szabad firtatni, mert egyszer, ludom, ifjukoromban megkísértem s akkor rettenő volt a zavar, ami nyomában támadt. És az Ur akkor tudomra adta, hogy várnom kell, várnom kell valamennyitöknek míg egyszer Ö megforgatja ezt a követet. Tudom, az emberek nagyrésze abba a kísértésbe esik fialkorában, hogy egyszer mégis megforgassa. De nem szabad és most még hiába volna.

— Ó rabbi, egyszer, egyszer engedj meg, hogy megfogassam. Vagy nem is én, fordasd meg magad, csak egyszer, egyellen pillantásra.

— Megzavarna, amit látnál és kitudja, talán elveszlenéd egész józanságodat, fiam. — Ó nem, esküszöm, nem! — kiáltotta a tanítvány. — Ha csak egyszer láthatnám, elég volna egész életemre. És nézd, mi volna nagyobb bizonyosság, hogy jó uton járok, hogy az igazat tanulom és fogom tanítani, hogy úgy cselekszem, ahogy az Isten kívánja, — mintha csak egy percere is megláthatnám mindennek a lényegét?

— Azt anélkül is tudnod kell, fiam, különben könnyű volna, nagyon is könnyű minden: az élet, a tanítás, a munka, a szeretet... akkor mindenki tudná.

— De hát miért ne tudja mindenki? Hát nem az-e az értelme mindennek, hogy előbb-utóbb mindenkihez eljusson az igazság?

A mester nem felelt. Aznap nem beszéltek többet. Küldőnc jött, aki meghívta a rabbit és tanítványát Jakirnak, a nábobnak házához, aki holnap ünnepli lányának esküvőjét a környék leggazdagabb földesurának fiával.

De a tanítványt elfogja a vágy, megszedítette a kísértés.

És aznap éjjel ellopja a követ a Luria szobájából.

II.

Jakirék palotája előtt az udvaron rengeteg ember nyüzsgött. Egymásután érkeztek a hintók és az ünneplő sokaság végig-hömpölygött a falun. Szolgák fulkostak mindenféle, a palota konyháiban sültöttek, főztek, szakácsok, lakajok sürtöttek a széles lépcsőkön. Megjött a vőlegény, roppant nászútsereivel, a menyasszony családjának előkelői az udvaron várták őket. Az ifju párt — vőlegény és menyasszony csodálatosan egyszerű ruhában voltak, ami megülkőzést is keltett — Luria rabbi eskette össze ünnepelesen. Esküvő után a palota nagy teraszán lakomára terítették. Rengeteg volt a vendég s a pompázó dus asztal, mely végigfutott a palota hosszában, csillogott a rengeteg virágtól, a kristálypoharaktól, az ezüstserlegektől és gyertyatartóktól és roskadozott a pazar ételek falok súlyától. A

Uj dumpingárakban!
 ugy helyben, mint Románia bármely helyiségében szállítok
 húst olvasztott-zsirt hajat és bőrt kolbászt és szalámit
 1935 január hó 1-ig ez országban legolcsóbban megállapított árak szerint, a nagyvárad orth. rabbinus chechersjével ellátott és az egész országban elismert kúrdemelt szállításiamat a legpontosabban eszközölöm.
 Friedmann Samuel, Oradea Str. Cuza Vodă 6.
 Flók: Str. General Moşia 3.

köz érdekében, amit valami elv vagy iaeid hevit. Nem a zsidópolitika asztallól megvadult (nagy szelidül?) impolentokra gondolunk, hanem akiket valami magasabb eszmény visz a köztérre való küzdelembe. Így fényes példa erre az a 12 éves rezsim, amelyet cionista-mizrachista érnak lehet nevezni a váradi orth. hilközségben. Ha nem is tagadhatjuk le, hogy magáért Cion-ért, sokszor nem elegendő dolgoztak, ez a „solajm haldall“-ért volt. De mert volt szilárd kiépült világnézetük, mert tudtak nem szük városon túl nem tejedő horizonton felülemelkedni, azért tudták egész hilközségi politikájukat úgy irányítani, hogy abból a köznek feltétlen haszna legyen.

Ne hivatkozzék tehát senki a régi-régi garnitúrából, hogy jaj de jó is volt akkor: Anno dazumal. Amikor még a kö is lány volt és a Pece helyén téj és méz folyt és a libák péntek reggel levágyva, gabella nélkül repültek be minden zsidó ablakán. Ilyen dajkamésél ne higgyen el a mai generáció. Akkor is a sáros Nagypiacon kellett venni drága pénzen és fizetni érte a régi csunya vágóházban sok gabellát.

Merjük állítani, hogy ma külön, konzolidáltabb, rendezőbb és kulturáltabb, sőt — zsidóbb! — is a váradi orth. hilközség, mint volt 15—20 évvel ezelőtt.

Amikor az urnák elé járul a váradi orth. zsidóság, mérlegelje mindazt, amit eddig elmondottunk. És jól fontolja meg, hogy kiket választ a legközelebbi esztendőre, hogy vessétek a hilközség ügyeit. Ne higgyen a husos fazék hirdelőinek, hogy azután elmondja, „bár csak maradtunk volna Micrajimban.“ Akik eddig is dolgoztak a hilközségért, azok nemcsak hátatlanságot érdemelnek. Husos fazékot senki sem tud elővárszolni a semmiből. De becseleles akarással tovább lehet vezetni a fejlődés utján ezt a nagy közületet. És valószínű, sőt bizonyos, hogy azok jobban értik és tudják ezt, akik az élen állanak jövedele, mint azok, akik kávéházi asztalok f-lelőtlenségében multáltak ki eddig tehetségüket.

Mi bízunk a zsidó józanságban és mérlegelni tudásban. És hiszünk a demagógia alkonyában. Paraszok között lehet hazudni és igérgetni, — zsidók között soha. Erről tesz tanuságot, erről fog levizsgálni a váradi ortodoxia választóközönsége december 25-én!

palota előtti téren összeverődött a falu szegény lakossága, a környék koldusait és csavargóit, öregek és fiatalok vegyest s minthogy az előkelő vendégeket már zavarta ez a bámésztó éhes tömeg, a szolgák bezárták a kapukat és a palota előt kötelel fesszítettek ki, melyen túl senkiesem jöhetett a palota közelébe. A tömeg azonban nem foglyolt meg, hanem türelmesen megállott a köté mellett, és beérte azzal, hogy felbámult a nagy erkélyre, ahol most megkezdődött a lakoma. Egyik emelvényen elhelyezkedtek a lamburások és trombitások is és miközben a fáklyák lassanként kioludáltak, a nagy asztal mellett kivirult az ünnepi jókedv.

A tanítvány fenn ült mestere közelében az asztalfőnél, ahonnan mindenkit láthatott és zsebében ott szorongatta az ellopott követ. Már reggel óta úgy érezte, hogy mestere mindent tud, hogy az egész világ tele van az ő elvetemedettségének hírével. Szíve dobogását a torkán érezte, homlokát előlötölte a veríték az izgalomtól. Mégsem állgított.

— Most már látni akarom és látni fogom, — mormolla magában.

Luriára nézett, de az úgy látszott elmerült gondolatlaiba és nem figyelt rá.

Mikor az utolsó fáklyát is meggyújtották, görcsös erőfeszítéssel ragadta meg a követ és fordított egyet rajta. Nagyon csodálkozott, hogy a kö olyan könnyen fordul, mint valami kavics.

Először mintha szélfóham homályosította volna el a fáklyák fényét; egy pillanatra minden elborult. De azán kivilágosodott és látta, hogy mindenki a helyén van.

Lord Melchet leánya, Lady Erleigh: „Az életnek igazi értékét csak a Palesztina-munka adhat“

A múlt héten Berlinben időzött Lady Erleigh, Lord Melchet leánya, a volt angol külügyminiszter és indiai alkirály, Lord Reading menyje. Lady Erleigh tudvalegoleg atyja, Lord Melchet után igen nagy területeket örökölt Palesztinában és ugyanazzal a szeretettel és lelkesedéssel foglalkozik az országépítés ügyével, mint néhai édesatyja.

Berlin zsidósága rendkívül meleg fogadtatásban részesítette az előkelő vendéget és liszteletere az u. n. márványteremben több ezer főnyi hallgatóság részvételével fogadóünnepséget rendeztek, amelyen a kiváló előadó nő többek között a következőket mondotta Palesztináról:

„Sokszor gondolkodtam azon, hogy mi az a hatalom, amely minket zsidókat a világ minden ré-

széből Palesztina felé vonz. Melyik vihar az, amely izraeli gyermekel mintegy felkorbácsolja, hogy vissza-visszatérjenek őseik földjére, legyenek azok orthodoxok, reformerek, cionisták vagy nemcionisták. Az egész civilizált világ kétségbeeséssel, zavarral küzd, vezetői hiába keresnek megoldást a súlyos problémákra. De mi halározott célt tűzünk megunk elé. Erre Izrael újlépítésé. A mi utunk és a mi kötelességünk tisztán áll előttünk. A mi nemzedékünk érte az a szerencse, hogy a népkín történelmének nagy és jelentős fázisában részt vehessen. Ezt a szerencsét ki kel használnunk, mert én úgy érzem, hogy nekem és sokaknak közlünk az életét valóban értékesre csak az a Palesztina munka teszi. Felkészkedve és rajongva beszéll Palesztinai utjáról el tapasztalatairól, majd így folytatja: Más ott a levegő és mások az emberek, mint Európában. Ha odajövünk, úgy érezzük, mintha a her esett volna le a váliainkról, újra kiegyenesedünk és az életet élhetünk. A munka megindult és azt végig kell folytatni. Több embert kell az országba vinni. Ezt a nagy művet be kell fejeznünk, mert örök szegényünk volna, ha nem sikerülne. Vannak, akiknek volt pénzük és elvesztették. Ha Erre Jisraelenek adták volna szászorososan meghozta volna a gyümölcsét. Errezték volna, hogy a zsidó nemzet otthon épületehez egy-egy leglél adtak.

A további szónokok Oscar Wassermann, dr Hanke, dr Joachim Prinz rabbi voltak, akik mindannyian a nagy zsidó asszony érdemeit méltatták.

Legszébben és legolcsóbban csakis

HORBÁTZ

divatüzletében

öltözködhét!

Oradea, Bulevardul Regele Ferdinand 1.

Elsőrendű öltönyöket már 3000 leiért készült. Kalapot 135 leiért vásárolhat, nyakkendők 40 lei föl. Nagy választék minden nemű férfi divatcikkekben.

Figyelem! Mielőtt lakberendezést cikkekben szükségletét beszerezné, minden vételköltséggel nélkül **saját érdekében** okvetlen keresse fel az újonnan megnyílt

„LINOLEUM“

SZONYEGÁRUHÁZAT (Heyman Szinkör mellett), ahol az alatt felsorolt cikkekkel a legolcsóbb árban szerezheti be:

Linóleum / Futó / Bőrvászon / Ebédő / Viaszvaszón / Kokusz / Gummiaru / Filz / Hencserterítő / Roletta és / Matrac grádli / Függöny

Oradea, Bulevardul Regele Ferdinand 1.

Csakhogy a társaság képe most megdöbbenően más volt. Csupa toprongyos alak, szakadt, zülött, pisztok ruhában; az előbbi fiúndéklő menték, boglárók, nyakékek állítottak. Vele szemben a környék földesura állt, elhanyagolt ruhákkal, kettéhasadt ingben, ruhája szenes rongyait a szél cibálta — egy előkelő dáma mellette koldusaszonyok lyukas kendőjét viselte, haja gondatlanul, zilálisan hullott arcába; egy nemes urfi a vaksi kéregetők kopott sipládáját emelgette térdein, egy nagyurfi kisaszony a külvárosi szolgálók hangján rikoltzott. Csupa szenny volt minden, csupa rongy, csupa sivár nyomorúság és vigasztalan gyalázat. Csak Luria rabbi állt a magasságban drágakövés ruhában s a völegény és a menyasszony, kik két oldalán álltek, tartották meg egyszerű ruhájukat, melyet az esküvőn viseltek.

De valahonnan lentől rendkívüli lény áradt és a tanítványnak most le kellett néznie az utcán ácsorgó tömegre. Ott is megváltozott minden. Egy öreg embernek, akit éppen most löktek el a szolgák a köté mellett, tisztá szinaranyból volt a ruhája. Egy sápadt asszonynak rubinos lánc volt a nyakán. Egy vézna kisfiu drága prémes menielét viselt és két kisleány újrain gyémántos utyúrik ragyogtak. És valahonnan a háttérből kivált egy ember, akinek épp most hulltak ki a mankói a kezéből és a fején egy korona sugárözöne fénylett.

Mindez csak egy pillanatra tartott. Mert a ház gazdája rekedt onatással állott fel a helyéről, az egész vendégsereg megmozdult és az ifju felé tartott. Öklök emelkedtek a levegőbe és egy pillanat múlva a

tanítvány menheletlenül áldozatulá lett volna a vendégek dihének. De valamennyitük megelözte Luria rabbi, aki hirtelen ott temelt az ifju oldalán és kiragadta kezéből a követ. Hangosan rákiáltott:

— Még nem lehet! Nem látható? Nem lehet még! — és ugyanebben a pillanatban visszafordította az amulettel régi irányába.

Most ott álltek valamennyien, mint az előbb, nevetve és boldogan és odalenn álltak a koldusok csodálkozva. Mintha semmi sem történt volna, csak a fáklyák fénye homályosodott volna el egy percre a szélől.

III.

De valami mégis történt. Mert Luria rabbi ott állt a tanítványa mellett és vállára tette a kezét:

— Nem szabad, mondtam, mert még nincs itt az ideje. Egy pillanatra most mindenki látta a valóságot. Ok is, te is, Ok elefelejtik, mert hamar felejtene és azt hiszik, álom játszott velük. De te, — te azért vagy a világon, hogy mindig legyen ilyen köved, hogy a világot állandóan így lásd, — azt lásd, ami az igazság és az embereket úgy, ahogy megérdemlik. Hogy ne tisztelj fényes ruhát, hiszen tudni fogod, hogy alatta sokszor szakadt rongy van... és ne vess meg nyomorúságos zubbonyt, hiszen tudod, hogy az igazában arany és brokát. Ne törődj vele ha a többiek nem látják! Te láttad és ezennel látni fogod — ez a fő. Nem akarlam, hogy megkíséreléd, mert olyan erősnek kellett volna lenned, hogy enélkül is tudjad, mi az igazság. De ha már megpróbáltad: menj és ne feledd el soha életedben.

Ezzel elbocsátotta a tanítványt.

HIREK

a „Népkün“ cikkeknek utánnyomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5693

Péntek: Kiszlew 24. december 23. יום חמישי
Chanuka gyertya gyújtandó.
Szombat: Kiszlew 25. december 24. Chanuka első napja.

Heli szidra: ייטש
Heli háflora: חני ויששכר
Szombatban Rosch-Chodes bentsolás.

Szombat kezdete:
üzlet bezárás 4.30
gyertyagyújtás 4.35
isteniszület kezdete 4.45
Szombat befejezése 5.35

Csütörtök: Első nap Rosch-Chodes. 6-ik nap Chanuka.

Péntek: Tévész 1. December 30. 2-ik nap Rosch-Chodes. 7-ik nap Chanuka, Szombat: Tévész 2. december 31. יום חמישי

Heli szidra: בן ייטש
Heli háflora: חני ויששכר

Chanuka

Imént megjelentek a fényugarak a pislogó chanukán-gyertyácskák az egész földkerekségen, mindenütt, ahol még zsidó szív dobog, ahol egy szikrája maradt a zsidóérzésnek. Kigyuladnak az örömlámpák, a hála és megemlékezés fényei, hogy hirdessék Isten halálaitlan kegyelmét, örök szeretetét. Hogy emlékezzünk régikről, a jelekről, a csodákról, a győzelemről és harcokról, melyekkel az Ur öseinket megsegítette, az erkölcsi pusztulástól megmentette.

Hadd magasztaljuk a szoltáros Király cnekével, amelyre a templom főszentelése illette. Hadd magasztaljuk Isteni, ki bár inségbe, vesztélybe hozott bennünket, de nem hagyta, hogy az álnok elfenség kárörvendjen, győzedelmekedjék fölöttünk. Véget velt a sötétségnek, a barbár pogányság uralmának, amely ösenkét eltorpíto, legróbbágy kiracsútló, a Torától megfosztani akart.

Mert erőb beszélnek a kis gyertyácskák, Nemcsak a makkabeusok hőlességének, bátorságának szól az ünneplés, nemcsak a győztes családoknak és nemcsak az ellenség kiszabadított zsidó heza telejének, hanem a zsidó világszágának a zsidó szentségnek, a tiszta Menajzóknek, az örök lámpának, amely a görög elajulás öleléséből megmenekült. Chanuka a Törvény szentelyének újrafelteseléséről beszél, amely a görögök megszenteltelentettek. Ez mutatja már *ünnepe neve is*. Mert nem Makkabeus-ünnepek hívta az *évezredes hagyomány*, hanem Chanukának. Ez bizonyítja az *ünnepe szimbólumát*: a gyertyák. Mécesek és nem harcias hatalom és uralom az ünnepe jelvényei, amelyek hirdetik, hogy: „Isten Örökkévaló, Ö Világot nekünk“.

A győzelem csalák eredményei évezredek óta semmitre lettek. A második templom és a szent város falat rombaidték. A zsidó nép fiait az egész világon elszétdték. Mi értelme lenne a Makkabeus-hősök ünneplésnek, a győzelem örömeinek? És mégis, a golusz, a száműzetés, a szélszóródottság sötét évezredien keresztül is megjelentek, minde évben visszatértek a chanuka-mécesek a halálra hajszolt zsidók ablakában. A spanyol inkvizíció kínzóeszközei, a keresztes háborúk borzalmait, a ghetók sárgafallos lakóinak rémes szenvedését és az egész zsidó történelem vérel és könnyel írt eseményeit sem homályosíthatták el a chanuka-gyertyácskák fényét, amely dacolt a világháború és az azt napjainkig követő számtalan pogrom minden poklával és barbárságával. Mert nemcsak a chasmonesok bátoraságának, nemcsak a makkabeusok kardjának és nemcsak Jüda győzelemkorszakát kardjának lett az ünnepe szentelve, hanem a templom föszérelés és az öröklámpa emlékeinek. Hogy hirdesse a zsidó világszág örök győzelmét a barbár sötétség fölött, az örök igazság a tiszta erköltes győzelem az erköltesellen és álkultura fölött, az eszményi diadal a nyers erő és anyag fölött.

Művészi perzsa-szövegeket, szövött gobelinék, külföldi fonalak

Schulhof Emilné
„Orient“ Szövevművészeti iskola
Oradea, Str. Episcopaul Clujorogariu No. 17.
Videki rendelések utánvéttel gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Legilésesebb ridikülők már 150 lei föl. — Mindenféle bőrdiszműáru nagyon olcsón

HARTMANNÁL
lehet venni
Regele Ferdinand No. 1.

„Euglebert“ autógummi gyári lerakata

WIMPASSING SÁRCIPŐK HÓCIPŐK HÓCSIZMÁK REICHARD-nál.

Lebrun köztársasági elnök palesztinai akciója

Páris. Francia zsidó körökben mozgalom indult, hogy az elhunyt nagy francia államférfi, Ariszfide Briand emlékére Palesztinában egy Briand-erdőt alapítsanak. Lebrun köztársasági elnök örömet fejezte ki a megindult akció felett és elvállalta a cionista akció védnökségét. Örümmre szolgált — mondta Lebrun köztársasági elnök, — hogy Briand, a nagy zsidóbarát emléket ily méltó módon örökíti meg a francia zsidóság.

Palesztinai pavillon az angol kiállításon. London. December 16-án nyílt meg Londonban egy országos kereskedelmi, ipari és mezőgazdasági kiállítás, amely részletes tájékoztatót nyújt az angol gyarmatok és dominiomok iparról és mezőgazdaságáról, amelyek az otawai konferenciára való tekintettel nagy jelentősége van a kiállításban természetesen képviselve lesz Palesztina is. A palesztinai pavillont T. M. Slef asszony, a Wizo elnöknője vezetésével rendezték be.

Egy zsidó orvos tragédiája.

Hamburg. Ének izgalmat keltett egész Hamburgban egy zsidó orvos, dr Enoch szürmfejtáldó pártatlan tragédiája, aki szürmhamisítás vádjával került letartóztatásba. Dr Enoch letartóztatása után egy Tatanus-Fxin injekció, fecskendezett a bőré alá, amiól rövid idő alatt bekövetkezett a halál. Hamburgban azonban mindenki tudni véli, hogy dr Enochoi antiszemita intrkák juttatták börtönbe és a kiváló tudóst ez törte meg annyira, hogy a gyilkos szürm után nyugt. A lapok nyilvánosan is lezugság és dr Enoch szürmfejtáldó nem törtétek megbetegedések, még kevésbé halálesetek, amit azt a vád állítja. Enoch doktor elleni házja egy személyi bosszu műve, amit egy nemzetiszocialista orvos kollegája vezetett be ellene. A „Hamburger Tageblatt“ ellen, amely a házját beinlította, elárjás indult.

SAPUN DESINFECTANT
Szent László
Használja a kellemes illatú
pipere-szappant.
Pariótelítő hatású megdó minden fertőző betegségtől.
I. HEINRICH
Szappangyára, Cluj.

BORAX
SAPUN MEDICINAL-ŰTŐSZAPPAN
DIN CLUJ-KOLOZSVÁRI
(HEINRICH J.)
FABRICA DE SAPUN MINE I. SAVANY ÉS GYÓGY-
RALÁ SI MEDICINALA S.A. SZAPPANGYÁR RT.

Wizo országgyűlési kerfeneccé lesz Nagyváradon. A nagyváradi Wizo elnöksége érkeztetett táborát a Markovits Ignácra emlékeztető elírás, amelyben szerepeltek: Dr Molnár Vilmosné, dr Pollacsák László, Deutsch Nádonné és Epstein Samu. Az érkező tanács tudomásul vette a temesvári központ iratát, mely szerint a Wizo országgyűlési kerfeneccé lesz Nagyváradon fogják megtartani január 6. 7. és 8-án. Egész Erdélyből fognak összejönni a Wizo hívei, hogy a Wizo munkájáról egy konferencia keretében beszámoljanak és kidolgozzák a jövő munkaprogramját. Elhatározta a Wizo hogy az ingyenteleki és a Wizo javára nagyszámú mosoros matiné rendez, amelynek irányításra dr Molnár Vilmosné kéri fel. A Wizo elnöksége minden elkészítetelt megtesz, hogy az idegenből érkező hölgyeket vendégül lássa és jól ázzák magukat Nagyváradon.

Zsidó előadás Alba-Iulian. Alba-Iulianról jelentik, hogy a közelmult napokban igen kiváló felki előnyben volt része az ottani zsidóságnek. Az alba-iuliani anyahitközség „Mare Lechezel” templomában tartott előadást Karszkahecher széken főnöki veje, Stern Becselt rebbi, aki egy nagy előadásról tartott a nagy számban megjelent hallgatóság előtt. A dicső franciák halálát idéző ki a jelenvalóktól egy tartalmánál, mint a földön nyelvezeténél fogva. A fiatal rabbi számos halmozta el szerencsés kívánatokat.

25.000 font örökséghez jutott a jeruzsálemi szefárd hitközség. Jeruzsálem. A szefárd hitközség a napokban kapta meg a kínai követség úján Sina Beilis asszony, honkongi zsidó nő hagyatékát, amely 25.000 fontot tesz ki. Az örösi örökség kamatfelét az előjáróság a hitközség szegények számára adományozta. Sohasem tartozott azonban már a hitközség is a hagyaték kapcsán, minthogy a szefárd hitközség csak a szefárd szegényeknek kíván jutalni a hagyaték befizetéséből és a többi zsidó szegények elgyógyulása nem akarja támogatásban részesíteni. Kémlelt azonban, hogy az ellenlétek likvi lakóinak és meggyőzésükön létre a hitközség között a zsidó nyomorgók támogatásának kérdése.

Válasz a lembergi pogromra. Varsó. Az elmúlt napokban 500 lengyelországi zsidó chaluc' adult el Palesztinába. December hó folyamán ujjabb 400 chaluc részére bocsátott ki a palesztina-hivatali certifikátokat. A legújabb jelentések szerint decemberben összesen 1000 chaluc és kézműves indul el Palesztinába.

100 font pénzbüntetés a „Shylock” szóéri. Sidnei Sir Daniel Levy, az Újdélvidék tartományának parlamenti elnöke, feljelentést tett egy Sidneiben megjelenő munkás-napló ellen, amely egy ízben azt a megjegyzést tette, hogy Daniel Levy államügyész korában Shylock szerepét töltötte be. A bíróság a legteljesebb mértékben rehabilitálta a zsidó Sir Daniel Levit és kijelentette, hogy a kormány és a bíróság büszke az ő munkásságára. A munkás napilapot 100 font pénzbírságra ítélte. Sir Daniel Levy különben aktív szerepet visz a zsidó hitközségi életben és röviddel ezelőtt szerkesztője volt az „Austrian Hebrew” zsidó napilapnak.

Erdély legmodernebbül felszerelt vasutorgyára a STANDARD. vasbutorizem helyiségeiben (Fogházmuhely, Nagy Sándor-ucca 10 alatt) a gazdasági depresszió dacára, a legnagyobb sparasszal folyik a munka. E gyár lüke, hogy áruját feltűnő olcsó árak mellett tudja előállítani, mert szakmunkások felügyelete alatt a fogházak lakói dolgoznak minimális munkabérek mellett. Nem csak Nagyvárad, de az egész Erdély keresi fel megrendeléseivel a gyárat, ahol a legmodernebbül felszerelt gépekkel készílik az összes vasbutorokat: u. m. gyermekágy, vaságy, összecsalható ágyak, patent vaságy, sodronyok, mosdók stb. Ezenkívül vállalják a szakmába vágó összes javításokat. Alkalmunk volt megtekinteni az üzem legjobb típusú égetőkamencéjét, mellyel annyira tökéletesen főrtézik a zománcot és a fényezés ráégetése a vasbutorokra, hogy nem létezik több lepallogzás. Természetes tehát, hogy erdélyiszerte keresik fel kórházak és intézetek a STANDARD vasbutorgyárat, ahol teljes felszereléseket rendelnek, igen olcsó áron. — A gyár jóhírnevének köszönhető, hogy a román négyzet állal most alakított aggokháza teljes berendezését szállította.

Drótsövény a boroszói egyetemen dr Cohn védelmére. Jmmár egy hónapja tartanak Boroszóban dr Cohn egyetemi tanár körül a hillerista heccok. Az egyetem az elmúlt napokban újra megnyitották és dr Cohn lakásáról minden reggel két revolveres dektív kíséri a felolvasásra, megvárják, amíg előadást befejezi, azután újból lakására kísérik. A hillerista diákok elleni védekezés céljából a jogi tanterem előtt dr Cohn védelmére egy 3 méter hosszú és 50 centiméter széles drótsövényt állítottak fel. A diákok, akik dr Cohn hallgatják, az épület másik végén rendőri ellenőrzés alatt juttatnak csak be az előadásra... Németország 1932.

Antiszemita paraszti fogás. München. A „National Sozialisches Landpost”, amely főként a parasztság körüli von előjövő, írja egyik legutóbbi számában a következőket: „A gabona és a jószág, a föld és az erdő, a pénz és minden érték a zsidók tulajdonában vannak, Millió eszközökkel is, hogy pénzeszközökkel felhizsálják. Erkölcsek, becsületérzésük alacsony. Egész életük a pénz, a földmivessék nyomorúságának vámszedői ők. Urmukat most azzal akarják megfosztani, hogy élére álltak a balsevizmusnak és a kollektivizmus rabszolgáivá akarják süllyeszteni a német parasztságot. Német földművesek vigyázzatok tehát, nehogy megterítessék az embereket a zsidó balsevizmus. A német reakció azonban meglehetősen zsidó balsevizmus. A zsidók kapzsi kezűek”. A müncheni néci sajtó igazán minden elmondott, csak azt felejtette el, hogy a rossz időjárásnak is a zsidók az okai...

Nagy sikerrel folyt le a Brith Hanoar Hamizrachi műsoros estje. December 17-én este tartotta meg a nagyváradi Brith Hanoar Hamizrachi gazdag műsoros estjét, amely a legnagyobb siker jegyében zajlott le. Az estélyt Dr Oltész vezette, az ismert cionista vezér vezette be frenetikus hatású beszéddel, melyet a közönség lelkes ovációba résziesített. A szimfonikus szalonzenekara Kéler Béla nyitányát adta elő hatásosan. Einhorn amerikai főkantor magánzámá következett ezután, aki iskolázott heber íjával megérdemelt sikert aratott. *Dub Rachel* heber szavaiata nagy feltűnést keltett a közönség körében. Komoly tehetségre vall az estély kiemelkedő száma kétszótelenül Schnitzer Ignátz rendkívül művészi felkészültséggel interpretált magánzámá volt, amelyet jidách nyelven adott elő. *Schnitzer Ignátz* több kupa, fáncc és vigjáték számban lépett meg a fel és mindannyiszor színt nem akartó tapsos horálta a közönség talantumos játékát. *Berg László* melodrámaival nagy tetszést aratott. *Mandel és Zimmermann* A énekszámakkal lehetségesen élvezkedtek be az estély programjába. *Glatzer Agnes*, *Emőd János* és *Moskovits Olga* Hayda triója komoly zenefelkészültséggel tettek tanuságot. Különösen *Moskovits Olga* teljesítményét kell kiemelni, aki az egész műsor alatt a zongora kíséretét nyújtotta fáradhatatlan frissességgel és letelességgel. *Ascher Károly* — *Aschner* Lipótné dtejtje sok tapsot kapott. *Jók voltak még Jichak M. Sokani, Vég Armin, Mellinger Aladár, Drümmer Iszó, Mihály Aladár, Silberstein S.* Kellemes meglepetésként hatott a kis *Brith Hamizrachi* tánczámá. *Felg Lázár* rendezése sokban hozzájárult a teljes sikerhez. Az estély tisztá jóvödelmét a vezetőség a chalucok javára fordította.

Megyllikolták Hilel Zlatopolskít Párisban. Páris. Az elmúlt héten Hilel Zlatopolskít, az ismert cionista vezér, a Keren Hajeszod megalapítóját, párisi irodájában cukorgyárának egyik igazgatója fõbelõlte. A gyilkos Leon Laválnak üzleti differenciái támadtak Hilel Zlatopolskival, akire a tárgyalások hevében revolvert rántott és életveszélyesen megsebesítette. A 74 éves Leon Laval ezután maga ellen fordította a fegyvert és fõbelõlte magát. A merénylet után Hilel Zlatopolskít kórházba szállították, ahol operációt hajtottak rajta végig. Hilel Zlatopolski a boncaszaton kiveszvedett. Halálát állfános részvétel követte.

Nagy sikerrel folyt le a Brith Hanoar Hamizrachi műsoros estje. December 17-én este tartotta meg a nagyváradi Brith Hanoar Hamizrachi gazdag műsoros estjét, amely a legnagyobb siker jegyében zajlott le. Az estélyt Dr Oltész vezette, az ismert cionista vezér vezette be frenetikus hatású beszéddel, melyet a közönség lelkes ovációba résziesített. A szimfonikus szalonzenekara Kéler Béla nyitányát adta elő hatásosan. Einhorn amerikai főkantor magánzámá következett ezután, aki iskolázott heber íjával megérdemelt sikert aratott. *Dub Rachel* heber szavaiata nagy feltűnést keltett a közönség körében. Komoly tehetségre vall az estély kiemelkedő száma kétszótelenül Schnitzer Ignátz rendkívül művészi felkészültséggel interpretált magánzámá volt, amelyet jidách nyelven adott elő. *Schnitzer Ignátz* több kupa, fáncc és vigjáték számban lépett meg a fel és mindannyiszor színt nem akartó tapsos horálta a közönség talantumos játékát. *Berg László* melodrámaival nagy tetszést aratott. *Mandel és Zimmermann* A énekszámakkal lehetségesen élvezkedtek be az estély programjába. *Glatzer Agnes*, *Emőd János* és *Moskovits Olga* Hayda triója komoly zenefelkészültséggel tettek tanuságot. Különösen *Moskovits Olga* teljesítményét kell kiemelni, aki az egész műsor alatt a zongora kíséretét nyújtotta fáradhatatlan frissességgel és letelességgel. *Ascher Károly* — *Aschner* Lipótné dtejtje sok tapsot kapott. *Jók voltak még Jichak M. Sokani, Vég Armin, Mellinger Aladár, Drümmer Iszó, Mihály Aladár, Silberstein S.* Kellemos meglepetésként hatott a kis *Brith Hamizrachi* tánczámá. *Felg Lázár* rendezése sokban hozzájárult a teljes sikerhez. Az estély tisztá jóvödelmét a vezetőség a chalucok javára fordította.

A hitközségi párt gyűlése
Szombaton este 7 órakor: Nagy népgyűlés a Mizrahi helyiségeiben (Ullmann palota). Ugy a mizrachi, mint a cionista szervezett tagjai, valamint az összes ifjuság csoportok okvetlenül jelenjenek meg.
Szombat este 8 órakor: a hitközségi párt a hitközség tanácstermében (Zárda u. 2) gyűlést tart. Minden hitközségi tag ott legyen.

Meghalt a samaritanusok főpapja. Iszak Ben Amram, a samaritanusok főpapja Nabluz közelében, 70 éves korában meghalt. A samaritanusok szeptéjja körülbelül 200 lélekből áll, a bibliai Szichem helyén élnek még ma is és híressé vált a régi bibliai szokás alapján, hogy minden Peszach este bárányt áldoznak a mózesi parancs szerint. A samaritanusok 2800 évvel ezelőtt vállak ki a zsidósággal testéből.

Eljegyzés. Fége Grünhut Marghite, Mose Cwie Gottlieb Oradea, jegyesek. Minden külön értesítés helyett.

A Zsidó Párt tiltakozó küldöttsége Maniunál és Mihalachénál. Bukarestből jelentik: Maniu és Mihalache szerdán délután kikihallgatáson fogadta a Zsidó Párt tiltakozó küldöttségét, akik azt kérték, hogy a jasi-i zsidó bál megzavarói ellen vezessenek vizsgálatot. Ugy a miniszterelnök, mint a belügyminiszter kijelentették, hogy Jasiban a csendőrség számát felemelik és a panaszok bevizsgálására egy közigazgatási vezérinspektort küldenek ki.

Értesítés. Városunk hölgytársadalmaval ezután közlöm, hogy külföldi tanulmányutamról hazakerestem és a modern *Közvilág* és *Express* szerkesztőből a legművészebb kivételt, jutányosan tanítom. Megrendeléseket is vállalok mérsékelt árat mellett. Schwartz Livia, Deák Ferenc ucca 3.

שמונת מראי ישראל
Valódi palesztinai táblaolaját garantálunk eredeti töltésű kúlos és félkúlos kannákban hechszerrel szállít.
Weinberger
ORADEA, Str. Millerand 9.

Az nvidéki rendőrfőnök a hitközséghez intézett átiratban bélyegzi meg az antiszemilizmust

Novi-Sadról jelentik: *Kocsa* Miloje novisadi rendőrigazgató a következő tartalmu levelet küldte a novisadi zsidó hitközség előjáróságához:
A Lengyelország, Románia, Magyarország és Ausztria egyelőre és egyes városokban az ottani zsidók ellen elszaporodott sajnálatos kirohanások alkalmából indította érem napján, mint a zsidók régi és őszinte barátja, hogy Önöknek részvételét és rosszallását fejezzem ki ezen barbarizmus fellet, mely nem méltó a XX. századhoz. Ezen támadások a zsidók ellen annál is inkább elítélendők, mert a zsidók ártatlanul szenvednek, csupán azért, mert fiat azon nemzetiségük, melynek régi kultúráján alapul az emberiség civilizációja. Azon meggyőződésben, hogy ezen eseményeket a leghatározottabban el fogja ítélni az egész kulturális világ, kérem Önöket, hogy legyenek meggyőződve barátságomról minden dolgozó, nemes és lojális zsidó irányában. Kiváló tiszteltelt: *Kocsa* Miloje s. k.
Az előjáróság mellé és énezzetes hangon átiratban küldöm meg a rendőrigazgatónak megfogalmazott levelet, amelyet *Frank Gyula* hitközségi elnök, *Szekely Arnold* hitközségi elnök és dr *Kiss Henrik* főnöki személyesen nyújtották át neki, mire a rendőrigazgató kijelentette, hogy nem udvariasság, hanem benső meggyőződés készült el a levél megírására, miután a háború alatt mely bpsillanást nyert a zsidóság gondolkodásába, kultur- és lelki-világába és arra a meggyőződésre jutott, hogy mint ilyen a legnagyobb megbecsülésre érdemes.
A hitközség küldöttsége megelégedéssel és jóleső érzéssel vette tudomásul a rendőrigazgató kijelentését.

Hócipők, hócsizmák ezidén is legolcsóbban
ROTH HENRIK cégnél, Zöldfa-u. 3. szerezhető be.

Legfinomabb higiénikus szagtalan „Re x” Borotvaport legolcsóbban kapható

Legközelebbi számunk a közbeszó hivatalos munkaszünet folytán január hó 6-án jelenik meg.

Zsidó Testvérek! Vasárnap dől el Várad ort. hitközségeinek sorsa. Ne szavazzatok az örök gyűlölet és rombolást hirdető ellenzékiekre! Jöjjetek és vigyéktek győzelemre a hitközség Hivatalos *Iszaját*, mindazok nevével, akik szívük egész lelkesedését áldozzák a zsidóság ügyének érdekében. A hivatalos párt listavezetője: *Nussbaum Sámuel*.

Hasznos tudni, hogy Schmidthauer
természetes **Uzmanol**
keserűvíze a gyomor és bélbetegék páratlan gyógyvize
Utatis minden palackhoz mellékelve!
Kapható mindenütt!

Ékszer készítés, alakítás, javítás és drágakőfoglalat szakszerűen olcsón csak!
FRIEDMANN H.
ékszerész
Széchenyi-tér 1
Vidékieknek is legpontosabb kiszolgálás!

Takarításra
festék, lack- és kefeáru valamint a világhírű „Express” poloskairtót és „Express” Magasfényt, mely butorát ujja varázsolja; legolcsóbban csak **STERN S. ENDRE**
kefegyáros és festéknagy-kereskedőnél szerezheti be
ORADEA
Strada Nicolae Iorga (Zöldfa-ucca) 10
Telefon 378

V. GROSZMANN
orth. **יש** vendégfogja
BUCURESTI
Calea Victoriei 18
II emelet. Szemben a rendőrprefektúrával
3 fogásos menü 40 lei.

Téli szörme különlegességéim megérkeztek, azokat legolcsóbb árban bocsátom a nagyrabecélt vevőkönység rendelkezésére.
Szíves pártfogást kér
RUBIN Szuics és szörmeipari
ORADEA, ZÖLDFA-UCCA 6

M. Weissberger
Oradea, Str. Cogălniceanu 4.
Viszonteladóknek óriási árkedezmény!

INTREPRINDERILE METALURGICE
David Goldenberg Fii
SOCIETATE ANONIMĂ DE ACŢIUNI
BUCUREŞTI, L. SRTADA MIHAI VODA No. 5.
TELEFON: Birour. e 321/95 şi 368/97. Depozitele: 376/36. Telefon: Brăila 53/5, 38/4.
Uzinele in Brăila.
Produse Erzeugnisse
Fier comercial, fier beton, fier laminat in colaci, fier cercuri, tablă galvanizată, cuie de tot felul, sârmă arsă, ar amită, galvanizată şi ghimpată lanţuri patente electrice şi calibrate, şuruburi de tot felul, piuliţe, nituri, şavă de plumb, balamale ingropate, broaşte electrene, voraibere şi alte articole de sârmă. Tur nătorice
Kommerzeisen, Betoneisen, Walzdraht, Bandeisen, galvanisierte Bleche, Drahtstifte jeder Art, Draht geglüht, verkupfert, verzinkt, Stahldraht, Keifen patent, elektrisch und kalibriert, Schrauben jeder Art, Schraubenmuttern, Nietten, Bleirohre, Türbänder, Schweizer-schlösser, Vorreiber und andere Drahtartikel. Eisengiesserei
Gyártmányok
Kereskedelmi vasak, betonvas, hengerhuzal, abroncsvas, galvanizált lemezek, szeg minden méretben, vashuzal lágyított, rezezett és horgonyozott, tűskéshuzal, láncok kötőtszemű (patent) és villanyforrasztott kivitelben, csavar minden méretben, csavarházak, szegecs, ólomcső, ajtópántok, svájczírák, ablakfélfordítók és egyéb drótfaruk. Vasöntőde
Reprezentanța pentru Ardeal și Banat: OSCAR SCHWARCZ, ORADEA.

RÖVID HIREK

LONDON. A napokban leleplezték le a londoni Talmud-Tóra iskolában az elhunyt Lord Melchet emléktábláját. A leleplezési ünnepélyen az Ifjú Lord Melchet is megjelent. — Egy konzervatív angol képviselő javaslatot nyújtott a parlament elé az állatok vágásának módosításáról, amely azonban nem vonatkozik a vallási rüsz szerint megkövetelt vágási módokra.

ANCORA. A négyezeréves ancorai zsinagóga, a híklőség inferecniója ellenére, forgalmi célok miatt kibontották.

HAMETH. A Jordán mentén Hamethben kiástak egy 1400 éves ósi zsinagógát, amely még az Vik szövedből származik. A leleplezési kőtáblák héber és arameus nyelvű felirásokat tartalmaznak.

NEW-YORK. Harry Fischel, orthodox zsidó filantrop Jeruzsálemben egy Talmud Tóra iskolát létesített 50 becker számára.

JOHANNESBURG. Chaim Herzstein, zsidó polgár 85 éves korában Dél-Afrikában elhunyt. Herzstein 1000 fontot hagyományozott a Keren Haje-szod javára.

LÉVA. Az elmúlt héten avatták fel a legnagyobb szegények háza ünnepélyes keretek között.

BUDAPEST. A Ferenc József országos rabbi-szeminárium vezetőjének dr. Fischer Gyula budapesti főrabbit nevezték ki. A szeminárium új vezetője, a súlyosan megbetegedett Blau Lejos igazgató helyét tölti be.

LIPSCHE. Az illeti lapok közlik, hogy a lipscsei diákegyesület egy kérdéssel körtéz az összes német főiskolákon, amelyben arra a kérdésre kell felelősséget adni, hogy hány zsidó, vagy nem fajtisza német professzor van az egyes egyetemeken.

BÉCS. A rendőrgyűlölet kommisszió feltette a kérdést, amelyben közli, hogy egyes mozgások földi az újvárosi kerületben tervezett vegyérték ablak-és kirakat-üvegek befűrésének ügyében, mert nap, mint nap csak zsidó családok és kereskedők lakásait és üzleteit zuzák össze az éjszaka ismeretlen kulcsal.

BERLIN. Az elmúlt héten dr. Becker professzor, volt porosz kultuszminiszter, előadást tartott szűkebb körben palesztinai utifról és ama kívánságát fejezte ki, hogy a zsidók, arabok, mozlímok és németek mielőbb a legbarátságosabb formák között élhessenek ebben a szépen fejlődő országban. — A közelmúlt napokban már harmadszor törték be egy zsidó irodát a berlini Prinzregentenstrasse zsinagóga ablakait. A kerületi főkapitány megértesítetl őrszemekkel látta el a zsinagóga környékét. — Az elmúlt napokban irodalmi törvényszék elítélte Spinoza munkássága felett, amelyen dr. Klatskin Jakab híres filozófus előkötött. — A Thüringia-ban lejárt közzé a választások alkalmával a nemzetgyűlésnek 37,7% el veszítették eddigi szavazataikat. — A schomburg-lippe herceg a legutóbbi mondott beszédében a zsidókat a németiség megteremtőjének nevezte és Hillert mint a német egység megerősítőjét üdvözölte.

BRESLAU. A híklőség előjárósága nagyobb szubvenciót szavazott meg a híklőség hivatalos lapja számára, amely súlyos anyagi válsággal küzd.

JERUZSÁLEM. A népszámlálás óta a palesztinai zsidók száma 175 ezerrel 191.000-re emelkedett a bevándorlások és természetes szaporulat révén. — Az 1932. évi első felében az export felülmúlt az 1931. évi teljes exportját. — Október hónapban 993-an vándoroltak be Palesztinába. — H-rbert Samuel fát, Palesztina északi kerületének helyettes biztosának nevezték ki. — Lord Melchet elfogadta a zsidó világkongresszus angol delegációjának elnökségét.

VARSÓ. Lengyelország három családja szervezte a fuzóia lépést. — Az elmúlt héten szavazta meg a képviselőtestület a varsói kehilla költségvetését, amelyet 126.000 Zloty-al csúszkenneltek le az előző év költségvetéséhez képest.

KOWNÓ. A napokban tartották ill a zsidó pedagógusok konferenciájukat, amelyen dr. Carlsbach főrabbi elnökölt.

TEL-AVIV. Az elmúlt héten hunyt el 72 éves korában Malkiel Man, a legöregebb palesztinai zsidó bíró. Temetésén az arab lakosság közül is számosan vettek részt.

GALAC. A város tanácsa Kaufmann Izidor tanácsos beadvényeinek következtében az 1933. évre a következő szubvenciókat vette fel a költségvetésbe zsidó intézmények támogatása céljából: a zsidó körháznak 50.000, az aggok házának 50.000 és az arháznak 50.000 lei.

BUKAREST. A rabbinátus 9 megszűrésében, amely kös rnek hirdette magát, talált tréfitust. — A cizsák ismét kiadtak egy 10 parancsot. Nem szükséges bővebben ismertetni. Nem azonos a német 10 parancsot, Valami egészen más.

MOZI

Városi Színház Mozdó

Csütörtök, péntek, szombat; Két világ szerelmese Lawrence Tibbett és Lupe Velez.

Teatrul HEYMAN szinkör

Péntek, szombat; Háromnapos szerelem, vasárnap d. e. 11 órákor s enzációs matine Sergent X, vasárnap d. u. Egy nap a paradicsomban, hétfő d. u. Leánykereskedés, hétfőn és kedden d. u.; Egy nap a paradicsomban. Anya Ondra.

Primăria Municipiului Oradea. — »Serviciul Economic«, No. 37335/1932.

Publicațiune

Primăria Municipiului Oradea publică concurs de oferte pentru darea în arenda cu contract prin bună învoială a terenului de vanați numit »Hotarul Orașit« înafara de terenurile cu destinație specială cu începere dela 1 Ianuarie 1933 pe o durată de 3 ani.

Terminul pentru înaintarea oferteilor se fixează pe ziua de 29 Decembrie a. c. când doritori de a arenda acest teren vor depune oferte închise și sigilate la mana presedintului comisiei de licitație până la orele 12 a. m.

Condițiunile arenaării se pot cunoaște la Serviciul Economic.

Oradea, la 14 Decembrie 1932.

No. ad. 33354/1932.

Publicațiune

Se aduce la cunoștința celor interesați, că termenul pentru înaintarea oferteilor pentru furnizarea imprimatelor și registrelor necesare serviciilor Primăriei și Uzinelor orașanești pe anul 1933 s'a prelungit până la 30 Decembrie a. c. urmând ca concursul de oferte să fie ținut la data de mai sus în locul și pe lângă condițiunile fixate anterior.

Oradea, la 17 Decembrie 1932.

PRIMĂRIA

Férfikalapok

a leguabb formákban rendkívüli olcsó árban kaphatók Zöldfa-u. 21.

HELLER és DEUTSCH

BORSALINO kalapok nagy választékban a legdivatosabb formákban

Emenorák Barang
Zgyertyatartók, vödjegy!
Userlegek,
Sevőszekők.

Ttempomi kegyzerek,
bármily művészi kivitelben legolcsóbb árban.

Gyártása és eladása:

„**Tacamul**”
ezüstáru gyárban
Cluj, Str. Gen. Neacșea (Kornis-u.) 6.

Rádió

olcsó és jó Félárban!

Hálózati gép 3-1 lámpás hangóróval 3000 lei. Telepes gép 3 lámpás 1950 lei. Mind a két gép hosszú és közép hulláma dolgozik.

Telefon 5-12 **RAJZ**
Strada Alexandri (Teleki-utca) 2.

ZSIDÓ HUMOR ÉS TÖRTÉNETEK NAGYJAINKRÓL

Ki tudja, hogy mi lesz egy hét múlva?

Az egyik oradeai nagykereskedésbe beállt a délutáni órákban egy öreg zsidó koldus és alamizsnát kér.

— Micsoda szemtelenség ez, — mondul rá a cégőnök — maga már ma déli előtt is itt volt és kapott 2 leit. Egy hét múlva újra eljőhet, de addig ne merje ide betenni a lábát.

— Egy hét múlva? mondja kénytelenül a koldus — mit tudom én, hogy mi lesz magával egy hét múlva!...

A bűn.

Egy lengyel kisváros rabbija és saichetje igen rossz viszonyban éltek egymással. Egy ízben aztán a rabbi panaszt emelt a saichet ellen, az ismert gaon, Rabbi Slome Kluger-nél és azt kívánta, hogy függesszék fel a saichetet állásától, mert hirtelen haragjában áthágott egy tilalmat és összetört egy zsidó parancsot.

Rabbi Slome Kluger így felelt: — Aki haragjában összetört és megszeg egy törvényt; az bűnös. De mennyivel bűnösebb az, aki haragjában egy ember és egy család existenciáját akarja összetörni...

Mindent megfordítva.

Jankev bátyan az utcán hirtelen rosszul lesz, mire köré sereglenek a járó-kelők és egy orvos is akad, aki egy kisfiut beküld a kávéháza konyakért.

Meghozzák a konyakot és azt mondja az orvos:

— Két ember tartsa, egy pedig öntse bele a konyakot.

Erre Jankev felemelkedik és elhaló hangon így szól:

— Megfordítva. Egy ember tartson és kettő öntse belém a konyakot.

Es kracht.

Kohn és Grün találkoznak. Kohn új cipőt visel, ami feltűnően recseg.

— Te mondja Grün — ez már nem is cipő, hanem egy ütlet.

— Mi az, hogy ütlet?

— Es kraht.

Aktuális igazságok.

— Jobb a hü ellenség, mint a hütlenn barát.

— Hát van hü ellenség?

— Van. Aki mindig és mindenben ellenségünk. Arról biztosan tudjuk, hogy minden körülmények között ellenségünk. Nem is számítunk rá soha, hogy velünk tartson. De mit szóljak a barátokról, kire szükségem van, itt áll mellettem, s holnap nagy sunyin állapodzik az ellentáborba?

Ne örülj, ha szemembe dicsérnek és ne félj, ha hátad mögött szitkozódnak. Ki tudja, nem ér-e annyit az első, mint a második?

Fuchs Mancsi

fűzőszalonjában legfinomabb és legpontosabb kivitelben készülnek: Prinzess fűzők, minden fazonu divatfűzők és orvosi rendeltetre gyógyfűzők.

ORADEA, Piata Mihai Viteazul 11-a. (Olman-palota).

Fajberek "77"

Asztali borok

jutányos árban kaphatók

Szacsavay-u. 2. sz. a.

(Str. Cuza Voda)

pincében.

MUNKASZÁM:

9065

FELVÉTEL:

91

Készítette:

HORVÁTH GY.